

Martti Anhava

Fjodor Dostojevski: *Karamazovin veljekset*, Otava

Martti Anhavan suomennos Dostojevskin romaanista *Karamazovin veljekset* (1880) on kulttuuriteko: juuri sellainen kuin vanhan klassikon uudelta suomennokselta odottaa. Lukija kokee iloisen ja nautinnollisen jälleennäkemisen romaanin kanssa, jota ei vanhana ja jo tunkkaiselta tuntuvana suomennoksena ole jaksanut enää uudestaan lukea. Anhavan *Karamazovin veljekset* lukee mielellään, lukeminen on helppoa ja sujuvaa. Tuntuu kuin romaanin henki olisi "puhdistettu" ja "kirkastettu". Rönsyilevän tarinan ja juonen yksityiskohdat, vivahteet ja sävyt tulevat herkullisen tarkasti esille. Anhavan suomennos päivittää Dostojevskin tuoreeksi, ja romaanin ikiaikaisen ajankohtaiset teematkin, syyllisyys ja vastuu, tuntuvat saavan uutta ilmaisuvoimaa.

Kristiina Drews

Vladimir Nabokov: *Kalvas hehku*, Gummerus

Kalvas hehku (1962) on moderni klassikko, joka on saatu vihdoin suomeksi Kristiina Drewsin huikeana käännöksenä. Teos koostuu fiktiivisen runoilijan John Shaden runoelmasta sekä johdannosta ja kommentaarista, jotka ovat fiktiivisen Charles Kinboten käsialaa. Pääosaan nousevat Kinboten osuudet, jotka eivät juuri valaise itse runoelmaa; sitäkin enemmän ne kertovat eriskummallisesta kirjoittajastaan Kinbotesta. Kerronnalliselta rakenteeltaan kekseliäs *Kalvas hehku* on kirjallista leikkittelyä, jossa on runsaasti oppineita viittauksia ja sanaleikkejä. Näistä syistä teoksen kääntäminen on varmasti ollut vaativaa. Drews onnistuu työssä kuitenkin erinomaisesti tavoittaen teoksen ilkkurisen parodiset sävyt.

Juhani Lindholm

Thomas Pynchon: *Painovoiman sateenkaari*, Teos

Juhani Lindholmin tulkinta kulttikirjailija Thomas Pynchonin massiivisesta romaanista *Gravity's Rainbow* (1974) kuuluu siihen harvalukaiseen joukkoon käännöksiä, joita voi jo työn mittavuuden vuoksi kutsua sankarillisiksi. Lisäksi Lindholm selviytyy urakasta hienosti. Hän on ottanut haltuun Pynchonin käyttämän kielen slangi-ilmauksista shakespearismeihin ja lukuisien alojen erikoissanastoihin tavalla, joka toivottavasti tulee muodostumaan esikuvalliseksi. Tekstin viittauksien raskaudesta huolimatta hän saa kerronnan svengaamaan alkuteoksen malliin ja kuljettaa yli 400 henkilöhahmon katrasta sujuvasti läpi toisen maailmansodan lopun vyöhykkeiden aina karmivaan loppuun saakka. Raati on ilolla huomionnut myös Lindholmin suomentaman David Foster Wallacen novellikokoelman *Vastenmielisten tyyppien lyhyitä haastatteluja*, joka yhtä lailla edustaa korkeaa tasoa.

Arja Pikkupeura

Ljudmila Ulitskaja: *Vihreän teltan alla*, Siltala

Vihreän teltan alla (2011) on jo kolmas Arja Pikkupeuran Ulitskaja-suomennos. Tapahtumat sijoittuvat Stalinin kuoleman jälkeiseen Neuvostoliittoon ja sen dissidenttipiireihin, "suojasään lapsiin". Romaani luo mehukkaana ajankuvan varsinkin kommunistivaltion 1960-luvusta hippiliikkeineen. Pikkupeuran suomennos tekee taitavasti oikeutta sekä Ulitskajan polveileville virkkeille että hersyvistä kuivakkaan vaihtelevalla huumorilla ja välittää eloisasti moskova-laissivistyneistön sukkuloinnin erilaisten identiteettien ristiaallokossa, KGB:n painostuksen alla ja yksityiselämän pyörteissä. Kirja on myös täynnä viittauksia venäläiseen kirjallisuuteen, joten kokonaisuuden suomentaminen on vaatinut eläytymistä ja filologista paneutuneisuutta huomattavan moneen eri tyyliin.